

ZESPÓŁ SZKÓŁ W SITNIE

BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE

Zalecenia/rekomendacje

INFORMACJE O SZKOLE

1. Należy monitorować tereny przyległe, zwrócić szczególną uwagę na :
  - a) osoby poruszające się wokół szkoły
  - b) nietypowe przedmioty pozostawione w okolicy szkoły lub pojazdy zaparkowane nietypowych miejscach lub o szczególnych cechach.
2. Po zakończeniu zajęć szkolnych należy zamykać bramy i furtki.
3. Należy prowadzić bieżącą obserwację terenów przyległych do placówki.
4. W przypadku parkingu zlokalizowanego od frontu , należy pamiętać o utrzymaniu drożności przejścia w celu umożliwienia ewakuacji.
5. Ograniczyć możliwość wchodzenia na teren szkoły osób z zewnątrz po godz. 22:00 (w miarę możliwości wprowadzić dozór nocny)
6. Powinien być zatrudniony pracownik, który byłby odpowiedzialny za obszar bezpieczeństwa aktywnego placówki – portier (dozorowanie terenu szkoły, wejść do budynku oraz stały podgląd monitoringu).
7. Należy weryfikować osoby wchodzące do budynku szkoły.
8. Należy sprawdzić, czy gość wszedł do sekretariatu. Drzwi powinny być zamknięte po godz. 8:00 w czasie przebywania uczniów w szkole i otwierane dla uczniów kończących zajęcia.
9. Należy rozważyć strefę ograniczonego dostępu dla osób z zewnątrz oraz „strefy rodzica”, jako miejsca oczekiwania na dzieci.

MONITORING

- powinien być wykorzystywany prewencyjnie, a nie wyłącznie operacyjnie (podejmować działania w przypadku pojawienia się symptomów świadczących o możliwości wystąpienia zagrożenia)
- umożliwić obserwację monitoringu w przynajmniej dwóch lokalizacjach

Cechy monitoringu:

- nie może naruszać praw człowieka
- musi być wykonany profesjonalnie musi być obsługiwany przez osoby profesjonalnie przeszkolone (również w zakresie praw człowieka)
- osoby w obszarze monitorowanym muszą mieć świadomość przebywania w tym obszarze i muszą mieć poczucie bezpieczeństwa
- sprzęt monitorujący musi mieć wysoką jakość, nie może być awaryjny(musi posiadać stosowne atesty i certyfikaty)
- działanie monitoringu musi podlegać analizom

Należy odnaleźć punkty krytyczne i wyznaczyć komunikację wewnątrz budynku i uporządkować ruch osób od drzwi wejściowych do szkoły poprzez korytarz, szatnie, klatkę schodową z korytarza szatni, korytarz, do sal lekcyjnych. Można dokonać podziału na uczniów, grono pedagogiczne, rodziców, itd.

Istotne jest, aby pomieszczenie, w którym znajduje się monitoring było zamknięte i wyciszone.

Obrazy monitoringu powinny być rejestrowane. Zaleca się prowadzenie tzw. Dziennika systemu, w którym należy dokumentować datę i godzinę wszystkich ważnych wydarzeń zaobserwowanych w monitorach wraz z opisem reakcji na te wydarzenia, awarie.

System alarmowania zagrożeń (SAZ)

W celu zwiększenia sprawności rozgłaszania alarmu należy przeprowadzić modernizację i umieścić włączniki alarmu w łatwo dostępnych miejscach.

Można zamontować system alarmowy napadowy (piloty w różnych częściach szkoły), mający za zadanie powiadomienie jednostki policji lub grupy interwencyjnej w firmie ochrony osób i mienia. Innym rozwiązaniem może być uruchomienie alarmu w budynku.

Należy wprowadzić zintegrowany system umożliwiający włączenie alarmu w różnych częściach budynku.

Z informacjami o obowiązującym systemie alarmowym w placówce należy zapoznać uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły.

Należy prowadzić ćwiczenia praktyczne z użyciem sygnałów alarmowych na wypadek ewakuacji oraz na wypadek konieczności pozostania w pomieszczeniach/klasach związany z „barykadowaniem”. Można przeprowadzić ewakuację w czasie przerwy.

Wskazany jest montaż przycisku uruchamiającego alarm w dodatkowej lokalizacji, podłączonego do systemu głównego szkoły.

Elementem uzupełniającym formy komunikacji mogą być np. dzwonki bezprzewodowe z odbiornikiem w sekretariacie (ustalenie zasady – włączony dzwonek oznacza zagrożenie dla szkoły, co zobowiązuje pracownika sekretariatu do podjęcia działań informacyjnych, np. 112).

Można wprowadzić do wykorzystania tubę sygnalizacyjną lub ręczną syrenę alarmową oraz ustalić dodatkowe komunikaty głosowe rozgłaszane przez radiowęzeł.

Wyjścia ewakuacyjne:

1. Pamiętać o wyznaczeniu osób kierujących ruchem w placówce.
2. Pamiętać o otwarciu drzwi z tyłu, które stanowią wyjście w razie ewakuacji.
3. Wskazane, by wyjścia posiadały system jednego klucza (nauczyciele mogliby mieć te klucze przy sobie).
4. Należy zwrócić uwagę, by podłogi korytarzy były równe, nieśliskie, o szerokości zapewniającej bezpieczną komunikację. Nie wolno stosować żadnych nabłyszczających i dających poślizg past.

5. Należy wydzielić strefy zejścia w podziale na piętra i klatki schodowe w celu uniknięcia spiętrzenia się dużej liczby osób na jednej klatce schodowej.
6. Należy ustalić miejsce ewakuacji w odległości 150 m od budynku szkoły (lokalizacja zapewniająca schronienie w przypadku złej pogody).
7. Warto zweryfikować oznaczenia wyjść, ciągów ewakuacyjnych (widoczne znaki, barwy bezpieczeństwa)

Działania w zakresie bezpieczeństwa:

Należy zweryfikować posiadane procedury postępowania w sytuacji zagrożenia i wprowadzić procedury zgodne z procedurami wdrożonymi przez MENiS.

1. Wdrożyć procedurę na wypadek zagrożenia: napastnik/cy z bronią lub niebezpiecznym narzędziem. Wprowadzić do procedury zasady postępowania z osobami niepełnosprawnymi oraz z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
2. Wdrożyć procedurę na wypadek zagrożenia związanego z podłożeniem ładunku wybuchowego na zewnątrz i wewnątrz. Wprowadzić do procedury zasady postępowania z osobami niepełnosprawnymi oraz z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
3. Wdrożyć procedurę na wypadek zagrożenia związanego z otrzymaniem niebezpiecznej przesyłki lub niebezpiecznej paczki. Wprowadzić do procedury zasady postępowania z osobami niepełnosprawnymi oraz z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
4. Wdrożyć procedurę na wypadek zagrożenia niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi. Opisać w procedurze sposoby postępowania z osobami niepełnosprawnymi oraz z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
5. Opracować i ująć w procedurach zasady postępowania z ON i SPE oraz wyznaczyć osoby odpowiedzialne z imienia i nazwiska. W procedurach

wskazać osoby odpowiedzialne za poszczególne piętra (kierownicy),
sprawdzenie, czy wszystkie dzieci opuściły miejsce.

6. Prowadzić ćwiczenia do opracowanych procedur, sposób postępowania na wypadek zagrożeń terrorystycznych. Warto wprowadzić różne tryby ewakuacji uwzględniające różne sytuacje i zagrożenia. Można przeprowadzić ewakuację częściową (typowanie poszczególnych klas do przeprowadzenia ewakuacji klasy)

REKOMENDOWANE PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

(do wdrożenia w placówce)

Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – najważniejsze zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole:

1. Słuchać i wykonywać bezwarunkowo polecenia dyrektora/ratownika
2. Być opanowanym, nie ulegać panice
3. Po przerwaniu zajęć należy udać się wraz z klasą na miejsce zbiórki
4. Pomóc osobom słabszym
5. Bezwzględne podporządkowanie osobom funkcyjnym
6. Nie wolno lekceważyć zagrożenia, mimo iż bezpośrednio nam nie zagraża.

Procedura ewakuacji osób niepełnosprawnych będzie bardziej klarowna, jeżeli zostaną spełnione następujące punkty:

1. Sporządzić listę osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, które regularnie przebywają w szkole
2. Rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby niepełnosprawne w taki sposób, aby w miarę możliwości odbywały się na najniższej kondygnacji budynku

3. Przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z różną niepełnosprawnością
4. Wyznaczyć opiekuna osoby niepełnosprawnej na czas ewakuacji (koordynator).

Ładunek wybuchowy – rekomendacje/zasady zachowania:

1. Należy powiadomić odpowiednie służby (Policja, Straż Pożarna) oraz służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo danego obiektu – nie bagatelizować zagrożenia.
2. Każdy przedmiot odbiegający od szkolnej normy należy uznać za podejrzany.
3. Nie należy dotykać i przemieszczać podejrzanych pakunków
4. Nie używać telefonów komórkowych w pobliżu podłożonego ładunku wybuchowego
5. Zachować spokój i poinformować wszystkich przebywających w pobliżu o zaistniałym zagrożeniu
6. Przekazać informacje i komunikaty w sposób opanowany, aby nie wywołać paniki
7. Do czasu przybycia służb zachować elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
8. Opuścić klasę z uczniami.
9. Sprawdzić, czy w klasie nie pozostały przedmioty, które nie należą do jej stałego wyposażenia.
10. Jak najszybciej oddalić się od miejsca zagrożonego wybuchem przemieszczając się po wyznaczonych drogach ewakuacyjnych w kierunku strefy wolnej od zagrożenia.

11. Przekazywać informacje o zagrożeniu jak największej liczbie osób znajdujących się w strefie zagrożonej lub zmierzających w kierunku zagrożenia.
12. Policja po przybyciu na miejsce zagrożenia przejmuje dalsze kierowanie akcją.
13. Bezwzględnie należy wykonywać polecenia funkcjonariuszy.

Podejrzana przesyłka

Rekomendowane zachowanie:

1. Nie dotykać!
2. Nie otwierać!
3. Nie ścisnąć lub deformować!
4. Nie przesuwać, kopać!
5. Jeżeli dotknęliśmy przesyłki należy ją delikatnie odłożyć na gładką powierzchnię.
6. Oddalić się na odległość minimum 10 metrów, a w przypadku pomieszczenia – opuścić je.
7. Natychmiast powiadomić Policję.
8. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie stosować się do ich zaleceń.

Przesyłka z podejrzaną zawartością w formie płynnej lub stałej (proszek, pył, galareta, piana itp.):

1. Nie dotykać!
2. Nie otwierać!
3. Nie wąchać!
4. Zamknąć okna i ich nie otwierać.

5. Wyłączyć wentylację i klimatyzację – nie powodować ruchu powietrza w pomieszczeniu.
6. Przykryć ją delikatnie, jeżeli jest uszkodzona.
7. Opuścić pomieszczenie zamykając je tak, aby nikt nie wszedł.
8. Powiadomić Policję!
9. Umyć dokładnie ręce wodą z mydłem.
10. Nie jeść, nie pić, nie palić papierosów!
11. W miarę możliwości ustalić osoby, które miały kontakt z przesyłką – zgromadzić je w jednym pomieszczeniu i zadbać, aby się z nikim nie kontaktowały do czasu przybycia służb.
12. Po przybyciu właściwych służb należy stosować się bezwzględnie do ich poleceń.

Włamanie do szkoły, kradzież.

(rekomendacje/zasady zachowania):

1. Ustalić okoliczności zdarzenia oraz ewentualnych świadków.
2. Niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
3. Powiadomić Policję.
4. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie placówki – przekazać go dyrektorowi lub innej wyznaczonej osobie.
5. Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazać je Policji.
6. Stosować się do poleceń służb od czasu ich przybycia.

Wtargnięcie terrorystów.

(rekomendacje/wzory zachowań):

1. Nie dotykać podejrzanych przedmiotów pozostawionych bez opieki.
2. Powiadomić służby.
3. Nie rozpowszechniać informacji o podejrzeniu, aby nie spowodować paniki.
4. Nie podejmować próby obezwładnienia podejrzanych osób (dyskretnie je obserwować i starać się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących wyglądu i zachowania).
5. Podczas akcji ewakuacyjnej lub ratowniczej stosować się do poleceń osób kierujących operacją.
6. Zachować spokój i bez paniki opuścić niebezpieczną strefę.
7. Nie udawać bohatera, reagowanie pozostawić przeszkolonym służbom.

Informacje niezbędne przy zgłaszaniu napadu terrorystycznego:

- Adres zagrożonego obiektu, opis miejsca i podejrzanych osób, przedmiotów lub zjawisk (np. pojawiające się nagle podrażnienia oczu i dróg oddechowych), drogi dojazdowe.
- Rodzaj zagrożenia (podejrzane osoby, pozostawiony bez dozoru pakunek, plecak, zabawka).
- Imię i nazwisko oraz numer telefonu, z którego dzwoniemy.
- Źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna), treść rozmowy z osobą przekazującą informację o podłożeniu ładunku, numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz czas połączenia, w innym wypadku – opis miejsca i wygląd przedmiotu.
- Nie należy odkładać słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia.

Sytuacja zakładnicza – główne zadanie: PRZETRWAĆ!

(rekomendacje/zachowania):

1. Jeżeli usłyszymy strzały i komunikaty w miejscu, w którym się znajdujemy – nie należy uciekać, należy przyjąć pozycję leżącą twarzą do ziemi i zakryć rękami głowę.
2. Uciekać wyłącznie wtedy, gdy ma się pewność, że ucieczka się powiedzie.
3. Widząc napastnika nigdy nie uciekać.
4. Unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą, aby nie wzbudzać agresji.
5. Nie odwracać się tyłem do napastnika.
6. Bezwzględnie wykonywać polecenia terrorystów.
7. Unikać agresji słownej i fizycznej w stosunku do terrorystów.
8. Jeżeli nie jesteśmy w stanie wykonać poleceń ze względu na problemy zdrowotne nasze lub uczniów należy poinformować o tym napastnika.
9. Chcąc coś powiedzieć, poprosić o zgodę, o ile to możliwe – uspokoić dzieci.
10. Do dzieci zwracać się po imieniu
11. Przybrać postawę neutralną.
12. Zawsze należy korzystać z dobrej woli terrorysty.
13. Na żądanie terrorystów należy oddać im przedmioty osobiste.
14. Zawsze należy pytać o pozwolenie, np. pójścia do toalety, wstania, otworzenia torby.
15. Nie należy zwracać na siebie uwagi terrorystów.
16. Jeżeli to możliwe, należy wyrzucić niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej, które mogą spowodować agresję u terrorystów.

17. Należy stawiać sobie drobne cele (np. uzyskanie od terrorystów wody, posiłku, opatrunku, możliwość skorzystania z toalety, udzielenie pomocy innej osobie), realizować je i wyznaczać kolejne.
18. Należy stawiać sobie przyszłe cele, uzasadniające wolę przeżycia.
19. Należy pamiętać, że wśród innych zakładników może być osoba współpracująca z terrorystami, nie należy ujawniać własnych obaw i innych słabych punktów – należy kontrolować swoje reakcje.
20. Starać się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia – może to pomóc organom ścigania w dalszych działaniach.

Rekomendacje zachowania w trakcie operacji antyterrorystycznej:

1. Nie uciekamy z miejsca zdarzenia, nie wykonujemy gwałtownych ruchów. Nie próbujemy pomagać, nie atakujemy terrorystów.
2. Kładziemy się na podłozie, próbujemy znaleźć najbliższą osłonę, trzymamy ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawać się jej działaniom, nawet gwałtownym, nie zadawać pytań, nie dyskutować.
4. Nie trzeć oczu w przypadku użycia granatów łzawiących.
5. Odpowiadać na pytania funkcjonariuszy, być przygotowanym na bycie traktowanym jak potencjalny terrorysta do momentu potwierdzenia naszej tożsamości.
6. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuścić pomieszczenie jak najszybciej, oddalić się we wskazanym kierunku.
7. Nie próbować pomagać w przeprowadzeniu akcji, chyba że zostaniemy o to poproszeni.

Agresywny intruz/ aktywny strzelec/agresywny uczeń

(Rekomendacja zachowania w przypadku wtargnięcia do placówki niebezpiecznego intruza/ aktywnego strzelca):

1. Powiadomienie odpowiednich służb – Policji:

- telefoniczne alarmowanie (nr 112 lub 997) – spokojnie i wyraźnie należy podać: miejsce zdarzenia, rodzaj zdarzenia, informacje o zagrożeniu życia i zdrowia ludzkiego, liczbę napastników, opis wyglądu napastników, ilość i rodzaj broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, liczbę ofiar i gdzie je widziano, imię i nazwisko zgłaszającego, numer telefonu, z którego nadawana jest informacja o zdarzeniu, najszybszą/ najbezpieczniejszą drogę dojazdu do miejsca zdarzenia.
- po powiadomieniu nie należy odkładać słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia.
- jeżeli sytuacja nagle się zmieni, należy szybko o tym powiadomić operatora numeru 112 lub 997.
- po przybyciu na miejsce służb, należy przekazać dodatkowe informacje (ile osób opuściło budynek, ile osób zostało w budynku i na jakich poziomach, pokazać plany budynku i drogi ewakuacji, gdzie ostatnio był widziany agresor, czym przyjechał lub skąd przyszedł napastnik)

Zasady postępowania osób przebywających na terenie placówki na wypadek:

1. wtargnięcia napastnika/ujawnienia się napastnika:

- a) ucieczka drogą ewakuacji poza rejon zagrożenia
- b) ewakuacja tylko w przypadku bezpośredniej bliskości wyjścia, z dala od źródła zagrożenia

2. w przypadku zarządzenia ewakuacji:

- a) zostawić wszystkie rzeczy w miejscu, gdzie się znajdują
- b) korzystać z wyznaczonej drogi ewakuacji

- c) po drogach ewakuacyjnych poruszać się szybko, unikając blokowania ruchu, czy też gwałtownego napierania na poruszających się z przodu

3. podczas ewakuacji:

- a) zachować ciszę, spokój, rozwagę
- b) udzielić pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym jedynie wtedy, gdy nie ma to wpływu na własne bezpieczeństwo
- c) ostrzegać o niebezpieczeństwie
- d) w przypadku opadów deszczu, śniegu lub panującego zimna należy przeprowadzić dzieci i młodzież do innego wcześniej ustalonego obiektu.

4. Jeżeli bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa:

- a) zamknąć drzwi na klucz lub zabarykadować wejście
- b) zasłonić rolety, jeśli mamy możliwość
- c) wyłączyć wszystkie światła
- d) wyłączyć/ wyciszyć wszystkie urządzenia elektroniczne
- e) położyć się na podłodze z dala od drzwi i okien
- f) nie przemieszczać się w świetle drzwi
- g) zachować ciszę
- h) jeżeli jest to możliwe należy udzielić pierwszej pomocy poszkodowanym
- i) nie należy otwierać nikomu drzwi – służby ratownicze zrobią to same

5. Jeżeli wszystkie możliwości ucieczki lub ukrycia się zostały wyczerpane jedynym słusznym działaniem jest podjęcie WALKI. Jeżeli nie możemy podjąć walki działaniem alternatywnym jest BŁAGANIE O LITOŚĆ.

6. Podczas działań służb ratowniczych:

- zachować spokój

- stosować się do wszystkich poleceń służb
- nie należy trzymać nic w rękach
- nie należy zadawać pytań podczas ewakuacji
- należy unikać gwałtownych ruchów, alarmujących gestów itp.
- należy poddać się kontroli bezpieczeństwa
- jeżeli posiadamy istotne informacje o napastnikach lub ofiarach, należy przekazać je służbom ratowniczym.

Obowiązki dyrektora szkoły:

- Regularne prowadzenie oceny faktycznego stanu zabezpieczeń na wypadek pojawienia się uzbrojonego napastnika
- Regularne sprawdzanie dostępności kluczy ewakuacyjnych w wyznaczonych miejscach itp.
- Wyznaczenie kierunku dróg ewakuacyjnych
- Gdy sytuacja nie pozwala na przeprowadzenie ewakuacji – wyznaczenie miejsc dających możliwość schronienia, zabarykadowania się od wewnątrz oraz gwarantujące elementarne środki poprawiające bezpieczeństwo, np. apteczka, środki łączności.
- Kontrolowanie znajomości zasad postępowania w czasie zagrożenia w odniesieniu do każdego pracownika szkoły.
- Wyznaczenie docelowego miejsca ewakuacji znajdującego się w bezpiecznej odległości od budynku
- Regularne ćwiczenia oraz szkolenia pracowników z zakresu zagrożeń
- Wyznaczenie co najmniej dwóch źródeł alarmowania w różnych miejscach placówki – z uwzględnieniem sytuacji awaryjnych, takich jak brak zasilania lub ustalenie haseł informujących o zagrożeniu, np. „AZYL”

- Zarządzanie wszczęcia procedury ewakuacyjnej w sytuacji otrzymania poleceń od służb
- Ograniczenie możliwości dostępu osobom nieuprawnionym do dokumentów szkolnych lub planów sytuacyjnych placówki. Wszystkie te dokumenty powinny być udostępnione służbom – Policji, Państwowej Straży Pożarnej itp.

Obowiązki nauczycieli i pracowników szkoły:

- Bezwzględna znajomość obowiązujących rodzajów alarmów, komunikatów ostrzegawczych i sygnałów alarmowych na wypadek wystąpienia zagrożenia oraz numerów telefonów służb ratowniczych i porządkowych
- Znajomość telefonów kadry zarządzającej placówką (dyrektor oraz inne osoby funkcyjne)
- Znajomość instrukcji przeciwpożarowej, planów ewakuacji oraz innych dokumentów wpływających na bezpieczeństwo placówki
- Znajomość rozmieszczenia wyłączników energii elektrycznej, systemów alarmowych oraz hydrantów, a także umiejętne posługiwanie się nimi
- Umiejętność posługiwania się technicznymi środkami alarmowania i powiadamiania wraz z umiejętnością ich wskazaniem na terenie placówki

Opracowała Jolanta Polska